Zürich - Koehool

We hebben te maken met een zweempje winter. Dat is al heel wat in deze door opwarming van de aarde geteisterde tijden. Het pad dat ons van de auto naar De Poort van Friesland voert is zelfs een beetje glibberig. We zijn de eerste klanten. Koffie dus. We maken een praatje met de serveerster. Over de eindbestemming van deze dag, Koehool. Zij spreekt liever van Koeheul waar haar schoonvader vroeger wel kwam. Ja, toen was er ook nog een café. Of dat nog steeds het geval is, betwijfelt ze zeer.
Het is warm binnen waardoor ik overvallen word door een lichte slaperigheid. Naar buiten! Frisse lucht. Op pad. Wederom wacht de dijk, die hoog is, deltawet bestendig. Vlak voor Zurich dalen we af naar iets kleins en onbeduidends. Dit zal toch niet de dijk van vroeger, van voor de dijkverzwaring zijn? Toch is dat zo. Dat is een veelgevoelde sensatie. Wat waren die dijken vroeger toch laag.

Dat de mensen zich daarachter veilig voelden? Misschien deden ze dat ook wel niet en zijn daarom de kerken hier zo groot en opvallend. Verder zijn er nog steeds snelwegen en verkeerslawaai en ingeklemd, daartussen, vergeten haast, ligt Zurich. Hier is de torenspits klein en

onopvallend. Hij steekt maar net boven de huizen uit en stemt melancholiek. Het dorp ligt erbij als een verlaten gehucht in de arme streken van het Spaanse platteland. Daar doet dorpshuis De Hal niets aan af. Ik ben de enige levende ziel hier, op wat tjilpende mussen na dan. Hotel restaurant De Steenen Man is closed. Ik ben geneigd te denken dat dit voorgoed het geval is. Hoewel, van 23 februari tot 7 maart vinden hier de open biljart kampioenschappen vanWûnseradiel plaats. Toch mensen dus. Ook de echte stenen man kondigt zich aan. Als we het dorp verlaten treffen we een naambord: Caspar de Robles dijk. Daarover zo direct meer.

De ochtend is werkelijk schitterend. Kraakhelder met een beetje vrieskou en een licht windje in de rug. De zon die boven de horizon uit piept. Slierten ganzen vullen de hemel. Een enkele hond wordt uitgelaten. Voor ons het markante silhouet van Harlingen. Een kerktoren, havenloodsen, de boot naar Terschelling die uitvaart. Op zee dobberen groepjes rotganzen. Bij onze komst mopperen en grommen ze wat om uiteindelijk de lucht in te gaan. Ook trekt een flinke groep brandganzen voorbij. Aan de voet van de dijk scholeksters en tureluurs. Een enkele blauwe reiger, als een bejaarde man. Het hoofd diep weggetrokken tussen de schouders. Op de dammetjes, helderwit in het zonlicht koppeltjes meeuwen. En dan zomaar een groep van wel een paar honderd Slobeenden, dicht opeen. Onderweg naar Harlingen treffen we meerdere van dit soort groepen. Bij elkaar hebben we het dan over ruim 2000 stuks. Ongekend.

Vlak voor Harlingen staan we even stil bij het monument van de enige, echte steenen man, inderdaad van Casper de Robles. Op alle plekken die maar mogelijk zijn, zijn wervende teksten uitgehakt waarin de heldendaden van de verschillende hoogwaardigheidsbeklederes staan vermeld. Het doet me denken aan de armen van profvoetballers. De tatoeages zijn overal, geen plekje wordt onbenut gelaten. Zo is het ook op dit monument. Het mooiste is wel:

De haven van Harlingen ligt er verlaten bij. Een enkel schip, lusteloos aan de kade. Waar zijn toch de sjouwermannen en de bedrijvigheid van weleer gebleven? Wij moeten het doen met een verlate Zwarte Piet die ons enthousiast toezwaait vanaf het schip de Holland. Vreemd.

Sleepboot Anita ligt onder stoom. Wachtend. Maar waarop? Ook een verlaten lichtschip doet ons terug verlangen naar vroeger. Naar de tijd waarin alles nog te begrijpen en te overzien was. Voor eenvoudige mensenkinderen als Rob en ik dan. Ook is er het onvermijdelijke monument van de omgekomen vissers: “Ter nagedachtenis aan de in de golven omgekomen Harlinger vissers.” We tellen slechts vijf namen. Toch ontroert het, telkens weer. Het meest natuurlijk bij Jouke van der Werf, 16 jaar oud.

Voorbij het stadje komen we terecht op het nieuwe haven- en industrieterrein. Alles en overal verboden, of uitsluitend toegankelijk op vertoon van toegangskaarten. Grote borden, verlaten wachthuisjes, ID verplicht. We lopen rustig door om te constateren dat ook hier niets en niemand, zelfs geen schip te bekennen is. Alleen bij de zoutfabriek valt enige activiteit te bespeuren. Een bulldozer rijdt kalm over grote bergen zout.

Een trekkerchauffeur is om een praatje verlegen. Of we van de krant zijn. Hij is zichtbaar teleurgesteld als we dat niet kunnen bevestigen. Viermaal in de week legt hier een containerschip aan. Dan is het even hard werken. Verder niet. “Geen zweet op de kop.”, dat is wel het leidmotief hier.

Rob spreekt nog enige tijd over de Zuidwalvulkaan die hier twee kilometer bij vandaan diep onder de grond zou liggen. Ik laat hem rustig raaskallen, ervan overtuigd dat ie de Waddeneilanden verwart met de Kaap Verden. Later moet ik hem op gezag van wikipedia gelijk geven. Er bevindt zich inderdaad vrij diep in de ondergrond een oude vulkaankegel. Wij weten niet half wat de werkelijkheid allemaal voorstelt.
Een dwarsweg en een laatste blik op de industrie van Harlingen. Het windpowercentre. Dan weer de dijk. Geheel verlaten nu. Geen autolawaai. Het achterland, vlak en leeg. Dat vooral. Een enkele boerderij, wat arbeidershuisjes. Kerktorens. Windmolens. Geploegde akkers, wachtend op de nieuwe pootaardappelen. Graslandjes met schapen. Een enkel stukje rietland. Een trekker waarmee spruiten worden geoogst.
Aan de andere kant de zee in eindeloze herhaling. De wind nog steeds in de rug. Wat willen we nog meer? Naarmate we dichter in de buurt van Koehool komen krijgt Rob steeds meer praatjes. Ja, hier vandaan vertrokken we voor onze wadlooptocht naar Griend. Klaas en ik in 19… Veel modder en prut en een afstand van bijna twintig kilometer. Een uurtje of vijf, zes lopen. We zijn nooit verder gekomen dan wat flinke verkenningen. Dat was trouwens zwaar genoeg.
Ook moeten we de dijk wat vaker delen met andere wandelaars. Meestal wordt er een kort, niet onvriendelijk “Heu”gebromd. Een enkeling gaat wat verder en roemt het prachtige weer. We zijn het ermee eens.

Dan zijn we in Koehool, de eindbestemming voor vandaag. Nog eenmaal een blik over het wad. De avondzon kleurt bosjes slijkgras goudgeel. Een mooie grijze buienwolk trekt over de eilanden. Pas later, op de terugweg krijgen wijzelf met sneeuw te maken. Voorlopig echter wandelen we In helder zonlicht naar Tzummarum waar de bus op ons wacht.

Tekst: Theo Bakker, foto's: Rob Strietman